

Grønlændere i Danmark, udfordringer med dansk statsborgerskab

Af Mille Schiermacher, antropolog, Det Grønlandske Hus og medlem af Rådet for Socialt Udsatte

20. april 2014

Rigsfællesskabet har mange styrker fordele, men det har også ulemper der resultere i huller mellem det grønlandske og det danske system. Grønlændere er født med dansk statsborgerskab, men i visse tilfælde bliver dette statsborgerskab en ulempe, der fratager rettigheder frem for at sikre rettigheder. Og som på så mange områder er det ofte de mindst ressourcestærke der kommer mest i klemme.

Majoriteten af grønløndere der rejser til Danmark for at bo, klarer sig fint og uden nogen hjælp fra fx sociale hjælpeforanstaltninger. For nogle kan det dog være vanskeligt at blive integreret i Danmark, og nogle grønløndere kommer til at leve en udsat tilværelse i Danmark. Det er vanskeligt at fastsætte antallet, men det drejer sig om en forholdsvis stor andel på et sted mellem 6 og 20%, der kommer til at leve med hjemløshed, misbrug, evt. sindslidelse og fattigdom. Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (SFI) hjemløsetælling for 2013 viser, at 6% af de danske hjemløse i Danmark har en grønlandsk baggrund. I Aalborg har 26% af de hjemløse grønlandsk baggrund, mens det i København er 11%.

Det kan være svært at bede om og at få den nødvendige hjælp i det danske offentlige hjælpesystem, når man ikke ved hvor man skal henvende sig, når man har svært ved at udtrykke sig og at forstå dansk. At det kan være svært at bede om og at få den relevante hjælp bekræftes af hjemløsetællingen fra 2013, som viser, at kun 2% af de hjemløse med grønlandsk baggrund er i behandling for deres misbrug eller psykiske sygdom, mens procentdelen for de etniske danske hjemløse udgør 15.

(Tegning: Sara Brandt Kronborg).

Udlændinge der kommer til Danmark, får gennem integrationsprogrammer hjælp til at forstå Danmark, sproget, opbygningen af velfærdssystemet, historien og kulturen – det får grønlandere ikke tilbudt, fordi de ikke hører ind under definitionen "udlændinge". Dét, der skulle gøre det lettere og friere selv at skabe en god tilværelse i Danmark, udgør i stedet en stor ulempe for en forholdsvis stor andel grønlandere i Danmark. I den gruppe af grønlandere der kommer til at leve en udsat tilværelse i Danmark, er der også grønlandere, der ikke var socialt udsatte i Grønland.

Rigsfællesskabet betyder, at både grønlandere og danskere har dansk statsborgerskab og frit kan rejse mellem de to lande, uden at det skal registreres ved ankomst eller afrejse. Adgangen til offentlige ydelser og social hjælp mv. for grønlandere, der bor i Danmark følger af Rigsfællesskabet.

Grønlandere, der kommer til Danmark, har altså samme rettigheder og adgang til velfærdsydelser, som danskere i Danmark har. Men det betyder ikke, at ydelser fra Grønland eller Danmark kan medbringes frit mellem de to lande. For eksempel kan en grønlander kun medbringe sin førtidspension fra Grønland til Danmark i tre måneder. Herefter ophører udbetalingen, og der skal søges om økonomisk hjælp i Danmark. Grønlandere, der er bosiddende i Danmark, kan heller ikke tage deres kontanthjælp med til Grønland, med mindre der er indgået en helt særlig aftale om det, fx i forbindelse med at skulle deltage i en livsbegivenhed, som fx en begravelse.

Fordi grønlandere og danskere har lige adgang til velfærdsydelser, har kommunerne og andre myndigheder ingen juridiske forpligtelser til at tilbyde særlige ydelser eller forløb som fx integrationsprogrammer. Når grønlandere kommer til Danmark, skal de selv henvende sig til de offentlige myndigheder, hvis de har behov for hjælp. Det er ofte en stor udfordring. Dels fordi grønlanderes dansk kundskaber er individuelle og meget svingende. Dels fordi mange udsatte grønlandere ikke kender det danske samfunds komplicerede konstruktion, hvor de forskellige institutioner er placeret, og hvordan arbejdsdelingen er mellem de forskellige offentlige myndigheder i ydelsesafdelinger, social-, jobcentre mv.

Artiklen er med uddrag fra Rådet for Socialt Udsattes publikation "I Grønland er jeg for dansk og i Danmark er jeg "bare" grønlander". Rapporten kan rekvireres gratis [her](#)